

הודעה לתקשורת

אתר: www.cbs.gov.il דוא"ל: info@cbs.gov.il פקס: 02-6521340

ירושלים, כ"ז בכסלו, תש"ף
25 בדצמבר, 2019
407/2019

מדד חדש בדוח מדדי איכות חיים - תמותה נמנעת New Indicator in the Well-being Indicators Report - Avoidable Mortality

- בשנת 2017, 60.5% מהפטירות מתחת לגיל 75 נחשבות פטירות נמנעות.
- 32.7% מהפטירות ניתן היה למנוע על ידי פעולות מניעה יעילות של בריאות הציבור, כלומר לפני הופעת המחלה או הפציעה.
- 27.8% מהפטירות ניתן היה למנוע על ידי טיפול רפואי יעיל, כלומר לאחר הופעת המחלה או הפציעה.
- יחסית למדינות מפותחות אחוז התמותה הנמנעת בישראל וכן שיעור התמותה הנמנעת נמוך מאוד. הרכיב של תמותה נמנעת באמצעות פעולות מניעה, הוא הנמוך ביותר בישראל מבין המדינות המפותחות.

[ההודעה לתקשורת תמונת מצב של אוכלוסיית ישראל על סמך מדדי איכות חיים, קיימות וחוסן לאומי, 2018](#)

[ההודעה לתקשורת סיבות מוות בישראל, 2017](#)

בדוח מדדי איכות חיים, קיימות וחוסן לאומי שפורסם היום, הוצג לראשונה מדד חדש בתחום הבריאות – **תמותה נמנעת (Avoidable Mortality)**. המדד מוגדר כפטירות מוקדמות (לפני גיל 75) מסיבות מוות שניתן למנוע באמצעות פעולות יעילות של בריאות הציבור למניעת הופעת המחלה (כלומר לפני הופעת המחלה או הפציעה), או באמצעות טיפול רפואי יעיל ובזמן (כלומר אחרי הופעת המחלה או הפציעה). המדד מקובל היום בעולם כנקודת מוצא להערכת היעילות של פעולות בריאות הציבור ושל מערכת הבריאות בהפחתת תמותה מוקדמת.

המדד מבוסס על רשימה של סיבות מוות הניתנות למניעה שגובשה על ידי ה-OECD וה-Eurostat בסוף 2018. סיבות המוות הניתנות למניעה סווגו לשתי רשימות:

1. **פעולות מניעה (preventable)** – מקרי מוות הניתנים למניעה באמצעות פעילויות יעילות של בריאות הציבור והתערבויות של מניעה ראשונית, טרם המחלה/הפציעה.
2. **טיפול (treatable)** – מקרי מוות הניתנים למניעה על ידי טיפול רפואי יעיל ובזמן המתאים, לאחר היארעות המחלה/הפציעה.

חלוקת סיבות המוות בין שתי הרשימות מבוססת על הקריטריון של מהו המרכיב הדומיננטי - מניעת הופעת המחלה או הטיפול בה. בכמה מחלות הניתנות למניעה, כגון סוכרת ומחלת לב איסכמית, לא ניתן לקבוע מהו המרכיב הדומיננטי. הן חולקו באופן שווה בין שתי הרשימות כדי למנוע ספירה כפולה. גיל הסף לתמותה מוקדמת נקבע ל-74 בכל הסיבות.

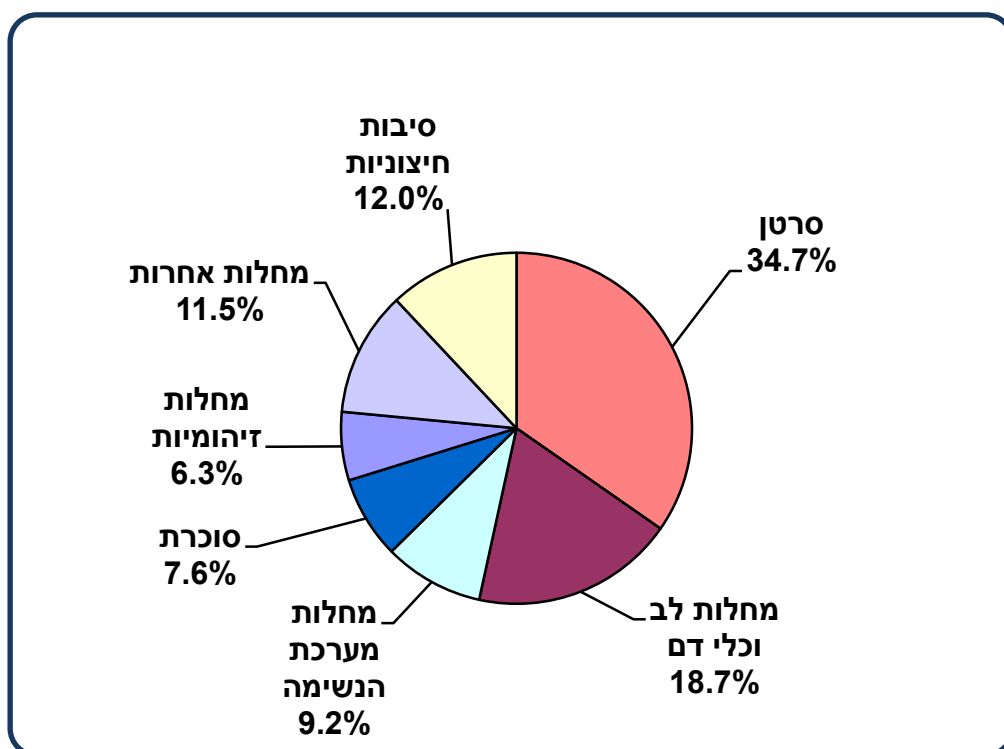
כתבה נעמה רותם, תחום בריאות ותנועה טבעית
לקבלת הסברים נא לפנות למרכז למידע סטטיסטי 02-6592666

בשנת 2017 נפטרו 15,463 תושבים מתחת לגיל 75, כ-35% מסך הפטירות. 9,360 (60.5%)¹ מהפטירות מתחת לגיל 75 נחשבים מקרי מוות הניתנים למניעה. מתוכם, 5,058 (32.7% מסך הפטירות מתחת לגיל 75) אפשר היה למנוע על ידי פעולות מניעה ו-4,302 (27.8%) – על ידי טיפול.

אחוז התמותה הנמנעת ירד בין השנים 2013 ו-2017 (מ-63.5% ל-60.5%). התמותה הנמנעת באמצעות פעולות מניעה ירדה באותן שנים מ-34.6% ל-32.7%, והתמותה הנמנעת באמצעות טיפול ירדה מ-28.9% ל-27.8%.

מכלל סיבות המוות של התמותה הנמנעת: 34.7% הן סרטן, 18.7% מחלות לב וכלי דם (מתוכן 9.2% מחלת לב איסכמית ו-5.7% מחלות כלי דם במוח), 9.2% מחלות מערכת הנשימה, 7.6% סוכרת, 5.0% אלח דם (ספסיס) ו-12.0% סיבות חיצוניות (כולל תאונות, התאבדות ורצח).

תרשים 1 - תמותה נמנעת, לפי סיבות מוות עיקריות, 2017

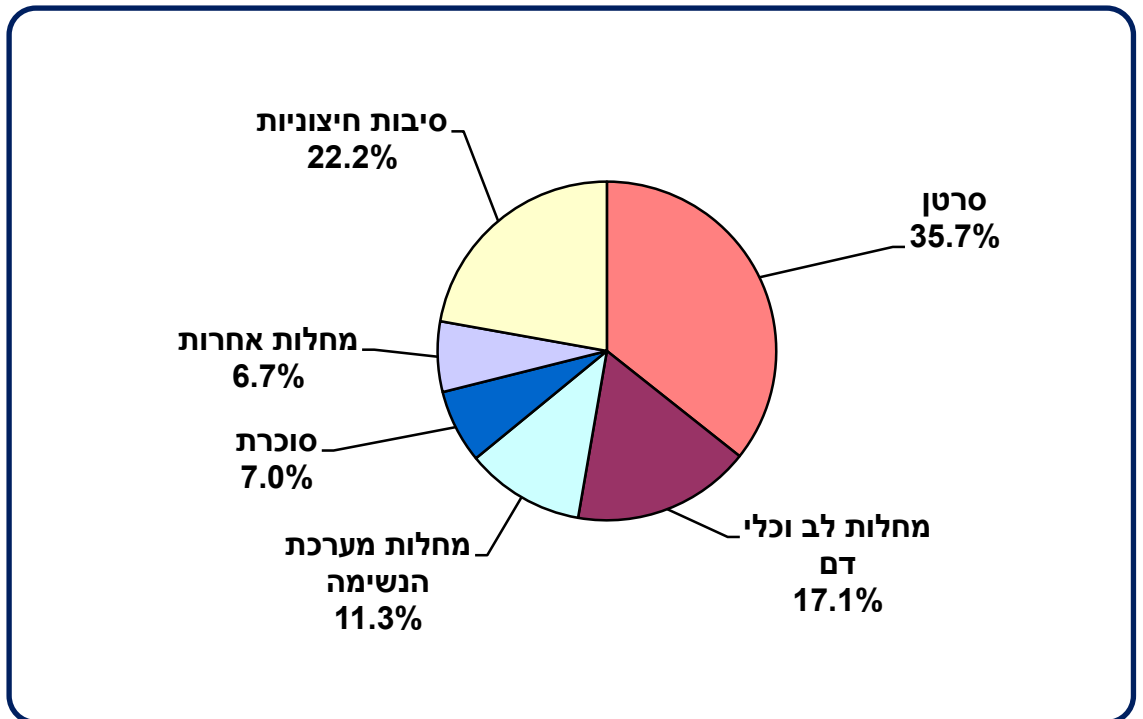

מתוך סיבות המוות שניתן היה למנוע באמצעות פעולות מניעה: 35.7% הן סרטן (בעיקר סרטן הריאה – 58.8%, ואחריו סרטן הקיבה – 13.2%), 22.2% סיבות חיצוניות ו-17.1% מחלות של מערכת הלב וכלי הדם.

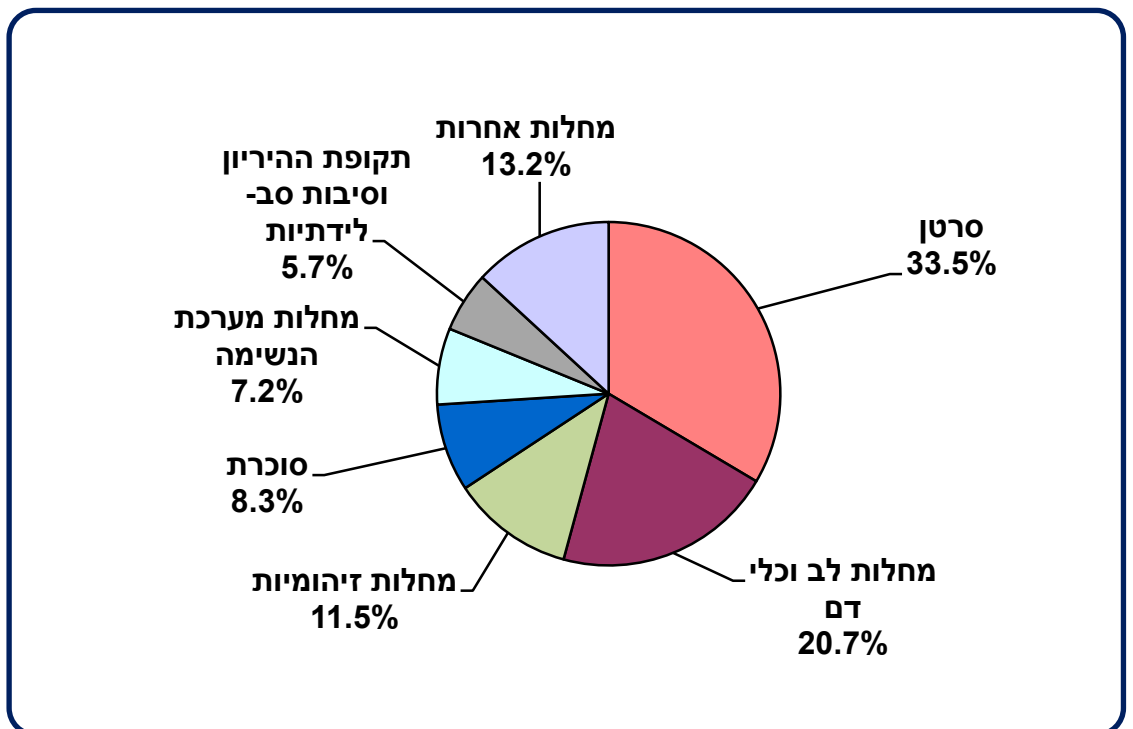
מתוך סיבות המוות שניתן היה למנוע באמצעות טיפול: 33.5% הן סרטן (מזה 44.2% – סרטן השד ו-36.1% סרטן המעי הגס), 20.7% מחלות של מערכת הלב וכלי הדם ו-11.5% מחלות זיהומיות – כמעט כולן אלח דם (ספסיס).

¹ אחוז התמותה הנמנעת בישראל עשוי להיות גבוה יותר בשל אחוז גבוה יחסית של סיבת מוות לא ידועה עד גיל 75 (7.8%), שחלקן עשוי להיות משויך לתמותה נמנעת.

תרשים 2 – תמותה נמנעת באמצעות פעולות מניעה, לפי סיבות מוות עיקריות 2017

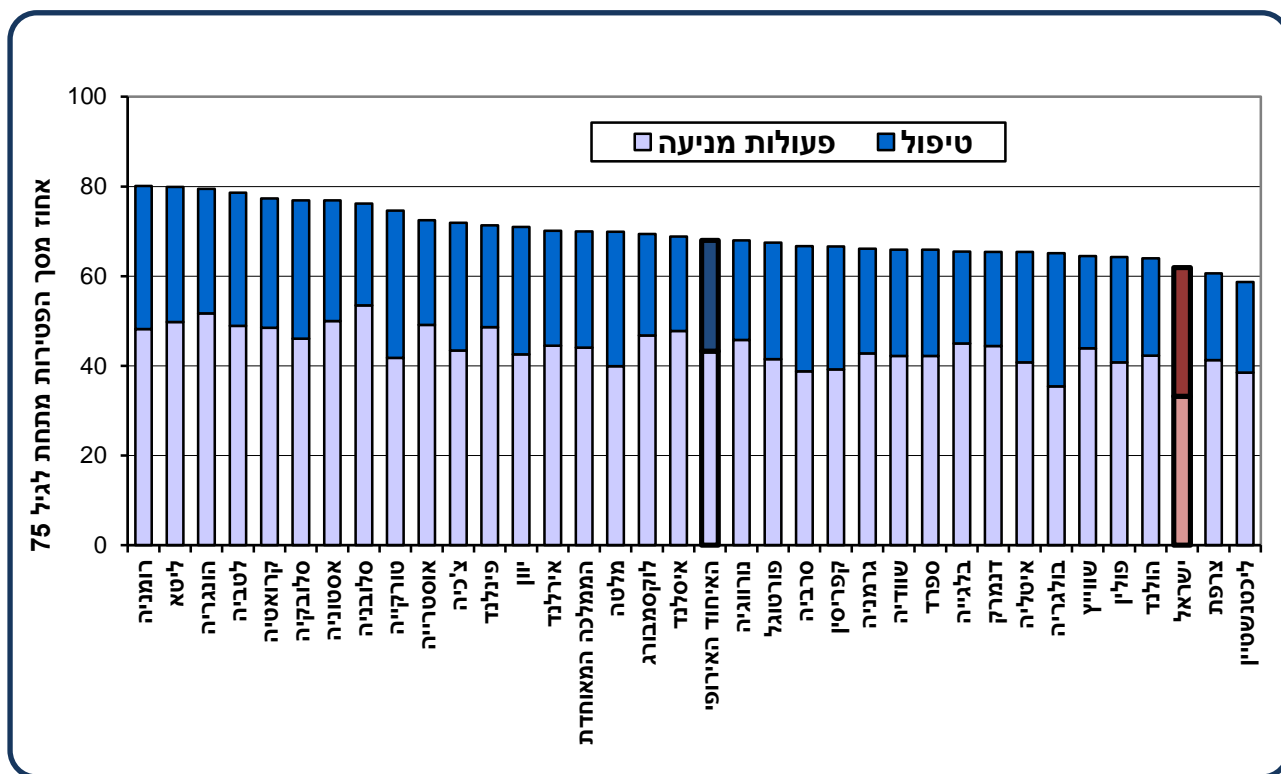

תרשים 3 – תמותה נמנעת באמצעות טיפול, לפי סיבות מוות עיקריות, 2017

אחוז התמותה הנמנעת בישראל (61.9%) נמוך יחסית למרבית מדינות האיחוד האירופי (ממוצע 68.0%, נתוני 2016).² אחוז התמותה הנמנעת באמצעות פעולות מניעה בישראל (33.2%) הוא הנמוך ביותר מכל מדינות האיחוד האירופי (ממוצע – 43.3%). אחוז התמותה הנמנעת באמצעות טיפול (28.7%) גבוה מממוצע מדינות האיחוד האירופי (24.7%).

תרשים 4 – תמותה נמנעת, לפי פעולות מניעה וטיפול בישראל ובמדינות האיחוד האירופי, 2016

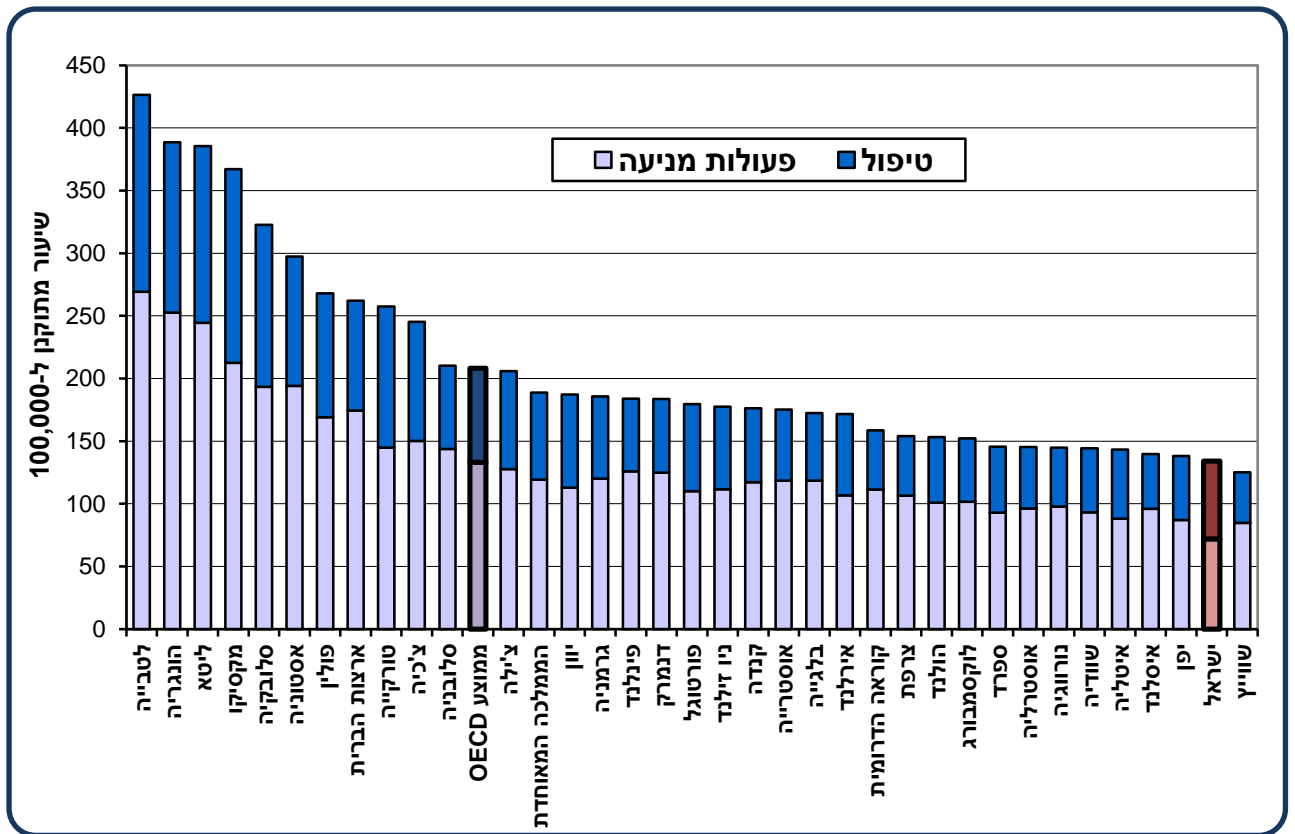

מקור: Eurostat

השיעור המתוקן לגיל של התמותה הנמנעת בישראל (134 ל-100,000) נמוך מאוד יחסית למדינות ה-OECD² (ממוצע 208 ל-100,000), רק בשווייץ נמצא שיעור נמוך יותר (125). השיעור המתוקן של התמותה הנמנעת באמצעות פעולות מניעה בישראל (72 ל-100,000) הוא הנמוך ביותר מבין כל מדינות ה-OECD (ממוצע – 133 ל-100,000). השיעור המתוקן של התמותה הנמנעת בישראל באמצעות טיפול (62 ל-100,000) נמצא באמצע הדירוג של מדינות ה-OECD, אך נמוך מהממוצע (75).

² בישראל אחוז הפטירות עד גיל 75 עם סיבת מוות לא ידועה גבוה יחסית למדינות אחרות, ולכן מיקומה היחסי בין המדינות עשוי להיות גבוה יותר.

תרשים 5 - תמותה נמנעת, לפי פעולות מניעה וטיפול בישראל ובמדינות ה-OECD, 2016

מקור: OECD, נתונים ל-2016 או לשנה המעודכנת ביותר, אוכלוסיית תקן OECD.